

sij

št. 11

30. novembra 2009

Stran 4

Acroniju sredstva za ekološki projekt

Stran 6

Metalova jekla tudi po tehnologiji VIM

Stran 7

Noži Ravne na sejmu Entsorga-Enteco 2009

Vsebina

- 3 Ne umetne negotovosti, prosim
- 4 Osebni prejemki uprave
- 4 Acroniju sredstva za ekološki projekt
- 6 Metal Ravne izdeluje jekla tudi po tehnologiji VIM
- 7 Generalni direktor GZS mag. Samo Hribar Milič v Metalu Ravne
- 7 Noži Ravne na sejmu Entsorga-Enteco 2009
- 9 Virus kakovosti v ZIP centru
- 10 Zavarujmo se pred stresi (gospodarske krize)
- 12 Kaj prinaša leto 2010?
- 13 Nova imenovanja v upravi holdinga IMH
- 13 Koks je privlačen za investicije
- 14 Zamenjava pihalne naprave
- 14 Magnetne lastnosti elektropročevin, ključ do uspeha
- 15 Kadrovska gibanja v oktobru
- 17 Acronijevi inovatorji so tekmovali za 3i-pokal
- 18 Naš časopis SIJ v zlati sredini
- 19 Mesec preprečevanja zasvojenosti
- 21 7. Metalov turnir v malem nogometu
- 23 123. jeklarski pohod – na Mrzlico
- 24 Najbolj fotogeničen je Acroni, ko ga ujame kamera acronijevca Janija Novaka
- 26 NAMIBIJA–BOCVANA–ZIMBABVE 2009 (1. del)
- 31 Kosobrinski Špik (9. del)
- 32 Smeh je pol jabolka
- 32 Možganski križkraj

O naslovnici ...

Čaj je brezalkoholna pijača, ki vsebuje tein. Je poparek, ki ga pripravimo s prelitjem posušenih listov ali popkov grma čajevca (*Camellia sinensis*) z vrelo vodo. Kot dodatek lahko čaj vsebuje tudi druga zelišča, začimbe ali sadne okuse. Tako poznamo kamiličnega, šipkovega in mnoge druge čaje. Za čaj iz listov čajevca se uporablja izraz pravi čaj, za ostale pa ustrezno zeliščni ali sadni čaj. Beseda čaj izvira iz kitajske besede cha. V nekaterih kitajskih pokrajinah se beseda izgovori kot t'e, kar se je preneslo tudi v mnogo drugih jezikov: tea (angleščina), te' (italijanščina), tee (nemščina).

Vir: <http://sl.wikipedia.org>

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla.
Glavna in odgovorna urednica: Anja Potočnik.

Področni urednici: za gorenjsko regijo Monika Štojs, SIJ – Slovenska industrija jekla, in za koroško regijo Vesna Pevec Matijević, Metal Ravne.

Uredniški odbor: Acroni: Petra Triplat, Stane Jakelj; Metal Ravne: Eleonora Gladež, Elektrode Jesenice: Rafko Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer; ZIP center: Bojan Lesjak.

Stalni sodelavci: Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Tisk: ZIP center. Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sij.si; monika.stojs@sij.si; vpevec@metalravne.com.

Sij

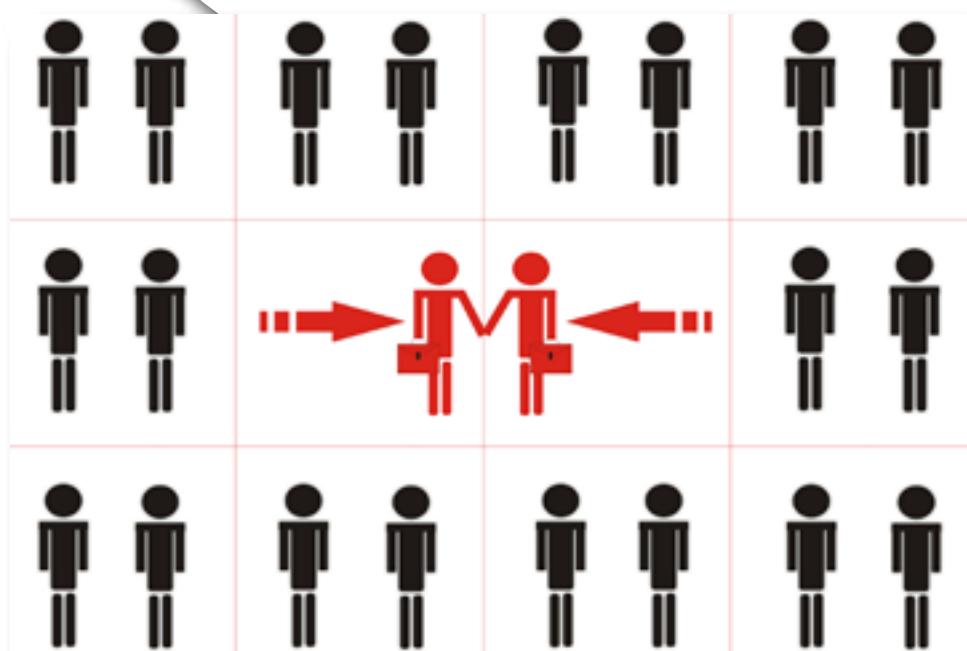

Ne umetne negotovosti, prosim

Lahko smo ponosni. Na vsako naše podjetje in našo celotno skupino. Pa seveda tudi nase, če smo na kakršenkoli način aktivni igralci v zgodbah te številke časopisa. Dokazujemo, da ne glede na vse nadaljujemo zasledovanje zastavljenih ciljev. V Metalu Ravne se borijo za prav vsakega kupca, zato so za izpolnitev manjših, a najzahtevnejših naročil storili vse, da so osvojili novo tehnologijo in da zadovoljijo potrebe svojih kupcev. V Acroniju so izmed 29 kandidatov pripravili najboljši projekt in pridobili pomembna sredstva za okolju in ljudem prijazen in posodobljen postopek čiščenja površine nerjavnih jekel. Noži Ravne so se uspešno predstavili na sejmu z noži prihodnosti, kar zagotovo noži za reciklažo so. V ZIP centru pa pravijo, da »razsaja« virus kakovosti. Takšnih virusov si želimo! Prepričana sem, da nam bodo v naslednji številki kaj pomembnega za njihovo podjetje predstavili tudi sodelavci iz Elektrod Jesenice in SUZ-a.

»Življenje je samo po sebi tvegan projekt,« med drugim v članku, kako se zavarovati pred stresom, poudarjata njegova avtorja. Strinjam se z njima, še bolj pa s tem, da smo pa vsi odgovorni tudi za to, da v že po naravi tvegano življenje vnašamo čim manj umetno ustvarjene negotovosti, ki je nekonstruktivna in celo škodljiva.

Anja Potočnik,
odgovorna urednica

OSEBNI PREJEMKI UPRAVE

Spoštovane sodelavke, cenjeni sodelavci,

v medijih se je v zadnjih tednih pojavilo več netočnih informacij o osebnih prejemkih predsednika uprave za leto 2008 v višini 1.606.137 EUR. Te navedbe so povzročile precej neugodnih reakcij in komentarjev med ostalimi zaposlenimi, zato menim, da je treba te prejemke pravilno prikazati in razložiti.

Družbo vodi dvočlanska uprava skupaj z izvršnimi direktorji za posamezna poslovna področja. Izvršni direktorji pokrivajo naslednja področja: prof. dr. Vasilij Prešern – izvršni direktor za strategijo, razvoj in investicije; mag. Dušica Radjenovič – izvršna direktorica za komercialne zadeve; Igor Malevanov – izvršni direktor za ekonomiko in finance in Evgeny Zverev – izvršni direktor za pravne zadeve. Znesek vseh prejemkov (poleg plač vsebuje še bonitete, potne stroške, dodatke za ločeno življenje, regres in nagrade za uspešno delo) na podlagi pogodbe o vodenju poslov, ki so jih za opravljanje funkcije oziroma nalog v družbi v poslovnem letu 2008 prejeli člani vodstva družbe, torej navedenih šest zaposlenih, je skupaj znašal 1.606.137 EUR.

*Predsednik uprave
Tibor Šimonka*

Pridobivamo sredstva

Acroniju sredstva za ekološki projekt

Na koncu proizvodnega postopka izdelave plošč nerjavne debele pločevine je treba zagotoviti očiščeno površino plošč, brez ška-je. Pri trenutnem stanju tehnologije to dosežemo s peskanjem in potapljanjem plošč v banje s kislinsko mešanico HF/HNO₃. Pri tem postopku nastaja velika količina odpadkov, kot so: nevtralizacijski mulj, kislina gošča iz kislinskih banj, obdelana voda iz nevtralizacije, izrabljen peskarski granulati, poleg tega pa se pri tem postopku v okolje sproščajo različni izpusti škodljivih snovi. Celoten postopek je zahteven tudi zaradi vzdrževanja, saj je proizvodna oprema za luženje in regeneracijo izpostavljena agresivnim kislim medijem.

Zato smo se v Acroniju odločili, da pristopimo k projektu alternativnega oziroma ekološko prijaznega postopka čiščenja površine nerjavnih jekel, katerega cilji so:

- izboljšanje delovnih razmer,
- zmanjšanje proizvodnih stroškov,
- nenastajanje problematičnih odpadkov,
- odprava nevarnih kemikalij v proizvodnji.

Izpiranje lužene nerjavne plošče

Izkazalo se je, da je primerna tehnologija že deloma razvita, vendar le v laboratorijskem merilu. Tehnologijo smo uspešno preizkusili in potrdili na vzorcih velikosti 20 mm × 15 mm × 500 mm. Glavna prednost nove tehnologije je, da pri njej ne nastajajo odpadki.

Direkten prenos laboratorijsko preizkušene tehnologije na končno velikost plošč 2 m × 6 m pomeni za podjetje preveliko tveganje. Zato bomo izvedli vmesni korak, ki zajema izdelavo pilotne naprave za obdelavo plošč velikosti 1 m × 0,5 m. Na njej bomo razvili tehnologijo do te stopnje, da bo primerna za izdelavo naprave za obdelavo plošč velikosti 2 m × 6 m.

Ker razvoj nove tehnologije prinaša določeno tveganje za podjetje, kar še posebej velja v sedanji gospodarski situaciji, smo se odločili, da ga zmanjšamo tako, da zagotovimo sofinanciranje razvoja nove tehnologije s strani države. Zato smo se prijavi- li na razpis »Strateški raziskovalno-razvojni projekti v podjetjih«, ki ga je junija objavila Tehnološka agencija Slovenije. Na razpis se je prijavilo kar 73 projektov, od katerih jih je zaradi zahtevnih razpisnih pogojev in zahtevne priprave projektne dokumentacije le 29 izpolnjevalo razpisna merila. Teh 29 projektov se je potegovalo za 3.800.000 EUR razpisanih sredstev. Za sofinanciranje je bilo izbranih sedem projektov. Acronijev projekt je med vsemi dosegel najvišje število točk, kar je velik uspeh, in bo v dvehletnem obdobju trajanja sofinanciran s 647.500 EUR. Prejeta sredstva bodo znatno pospešila razvoj nove tehnologije.

*Dr. Anton Jaklič, vodja
Raziskav in razvoja, Acroni
Milena Zalokar, univ. dipl. kem.,
strokovna sodelavka za procese luženja in površinske obdelave, Acroni*

BITI KORAK, PRED DRUGIMI IN ZAUSTAVITI ČAS

XLMS • RD BORGIS

TAKRAT KO SI NA VRHU, BI SE KAR ČIM DLJE LAHKO RAZGLEDOVAL PO PREHOJENI POTI IN DOSEŽENEM. A TO JE LE TRENUTNO ZMAGOSLAVJE IN KRATEK POSTANEK. NAŠO POSLOVNO POT SPREMLJAJO STALNE INOVACIJE IN NENEHEN RAZVOJ, S KATERIMI SOUSTVARJAMO TEHNOLOŠKI NAPREDEK SKUPNOSTI, V KATERI DELUJEMO. DANES SE LAHKO POHVALIMO Z MODERNO JEKLARNO, V KATERI SMO SPOSOBNI IZDELATI NAJZAHTEVNEJŠE VRSTE SPECIALNIH JEKEL NAJVIŠJEGA CENOVNEGA RAZREDA.

ACRONI

4270 Jesenice,
Cesta Borisa Kidriča 44, Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si, www.acroni.si

sij
skupina Slovenska industrija jekla

Metal Ravne izdeluje jekla tudi po tehnologiji VIM

V Metalu Ravne smo se spomladi odločili, da bomo najeli vakuumsko indukcijsko peč podjetja Treibacher. Tako smo poskrbeli za izpolnitev manjših naročil hitroreznih in posebnih vrst jekel ter ostali na tržišču tudi s segmentom jekla, ki se prodaja le v manjših količinah.

Po začetnih težavah smo konec leta uspešno izdelali šarže jeklenih izdelkov z oznakami BRM2, BRW1 in BRCMo2. V podjetju so se odločili za podaljšan najem peči in s tem za nadaljevanje proizvodnje zelo zahtevnih kvalitiet jekla, katerega odlikuje izjemna čistoča, pridobljena z zahtevnim tehnološkim postopkom VIM (Vacuum Induction Melting). V Metalu Ravne smo ponosni, da smo z jekli, izdelanimi z VIM-tehnologijo, uspeli razširiti ponudbo in zadovoljiti potrebe najzahtevnejših kupcev.

*Andrej Lesnik, univ. dipl. metal.,
vodja oddelka Projektno vodenje,
Metal Ravne*

Vakuumska indukcijska peč, v kateri izdelujemo poskusne šarže, ima zmogljivost dve toni.

Kabina za upravljanje

Generalni direktor GZS mag. Samo Hribar Milič v Metalu Ravne

Seje upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) – Območne zbornice Koroške, ki je bila 4. novembra 2009, se je udeležil tudi generalni direktor GZS mag. Samo Hribar Milič. Pred sejo je z direktorico Območne zbornice Koroške Tatjano Kupnik obiskal Metal Ravne. Generalni direktor si je namreč želel ustvariti sliko o stanju v Metalu Ravne in o tem, kaj bi za nas pomenila uresničitve za veliko večino slovenskega gospodarstva povsem nerazumnih zahtev sindikatov. Z občudovanjem si je ogledal tudi našo novo kovačnico težkih odkovkov.

Na seji upravnega odbora GZS Območne zbornice Koroške smo mu člani z zanimanjem prisluhnili, ko je podal nekatere zaskrbljujoče podatke za Slovenijo. Po letu 2004 smo na ravni države za 260 odstotkov povečali zadolženost, kar bo v prihodnje ovira pri pridobivanju finančnih virov iz tujine. Nerazumne zahteve sindikatov bi v primeru uresničitve sprožile val stečajev slovenskih podjetij. Pogreša se skupna strategija reševanja iz krize v Sloveniji. Edina možnost, ki bi bila smiselna, je, da država razbremeni podjetja (zniža prispevno stopnjo za pokojninsko zavarovanje), kar bi omogočilo, da se neto plače zaposlenih dvignejo za 6 do 7 odstotkov, stroški za podjetja pa se ne povečajo. Seveda pa bi bil predpogoj, da tudi javna uprava začne z gospodarstvom deliti usodo in da država manj troši.

Člani UO GZS Območne zbornice Koroške smo podprli prizadevanja mag. Hribar Miliča in njegovih sodelavcev. Iz burne debate pa je bilo razbrati, da številna, predvsem kovinskopredelovalna podjetja naše regije najnižjo točko krize pričakujejo v začetku leta 2010.

*Andrej Gradišnik, spec. za menedž.,
univ. dipl. inž. metal. in mater., glavni direktor Metala Ravne*

Predstavljamo se

Noži Ravne na sejmu Entsorga-Enteco 2009

V Nožih Ravne smo med 27. in 30. novembrom 2009 razstavljali na sejmu Entsorga-Enteco 2009 v Kölnu, kjer je novosti in nove tehnologije za čiščenje vode, kanalizacijskih sistemov, ravnanje z odpadki in recikliranje odpadkov ter surovin na sejmu predstavilo 910 razstavljalcev iz 28 držav na skupaj 91.200 m² razstavnih površin. Sejem je v štirih dneh obiskalo 40.375 ljudi iz 110 držav sveta.

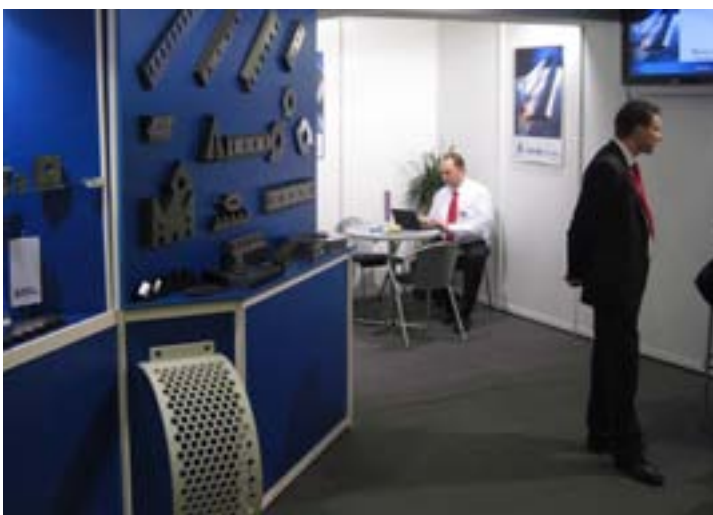
*Vilijem Pečnik, univ. dipl.
ekon., produktni vodja nožev
za plastiko in reciklažo,
Noži Ravne*

V Nožih Ravne smo med 27. in 30. novembrom 2009 razstavljali na sejmu Entsorga-Enteco 2009 v Kölnu, kjer je novosti in nove tehnologije za čiščenje vode, kanalizacijskih sistemov, ravnanje z odpadki in recikliranje odpadkov ter surovin na sejmu predstavilo 910 razstavljavcev iz 28 držav na skupaj 91.200 m² razstavnih površin. Sejem je v štirih dneh obiskalo 40.375 ljudi iz 110 držav sveta.

Noži Ravne smo kot edini slovenski razstavljavca na svojem razstavnem prostoru predstavili program nožev in obrabnih delov za plastiko oziroma reciklažo, ki je poleg nožev za les, papir in kovine eden izmed štirih glavnih prodajnih programov našega podjetja. Glede na to, da je naš razstavni prostor obiskalo več sto ljudi, za proizvode in sodelovanje pa se je bolj podrobno zanimalo preko 150 obiskovalcev, lahko ocenimo, da je bila predstavitev na sejmu uspešna. Odzivi kupcev in partnerjev so bili zelo pozitivni, saj so bili navdušeni nad visoko kakovostjo proizvodov in ravni storitev.

Na sejmu so kot novost pri industrijskih nožih za reciklažo veliko zanimanje vzbudili predvsem noži, visoko odporni proti obrabi, z vložki karbidnih trdin oziroma kovin prašnate metalurgije, ki so bili bodisi lotani ali navarjeni na nož. Prednost teh vrst nožev je daljša življenjska doba, posledično so manjši stroški vzdrževanja.

Viljem Pečnik

Virus kakovosti v ZIP centru

Matija Blažič, višji presojevalec

Višji presojevalec mednarodne agencije BVQI Matija Blažič je 11. novembra 2009 v ZIP centru opravil 5. prehodno kontrolno presojo izpolnjevanja standarda ISO 9001:2000. V oceni presoje je poudarjeno, da smo v ZIP centru tudi v certificiranem polletnem obdobju uspešno izvajali, vzdrževali in izboljševali svoj sistem vodenja kakovosti in z njim tudi kakovost svojih izdelkov in storitev. To za podjetje zagotovo pomeni priznanje, da deluje skladno z najboljšimi praksami vodenja podjetij, na osnovi katerih so postavljeni temeljni standardov kakovosti.

Zaposleni se od presoje do presoje bolj zavedamo, da prizadevanja za kakovost

Digitalni tiskarski stroj

Alenka Stres, direktorica

pomenijo nikoli končano zgodbo. Skupaj s presojevalcem z veseljem ugotovljamo, da se virus pomena kakovosti in odličnosti vztrajno širi po vseh enotah podjetja in med vsemi zaposlenimi. Z željo, da bi virus odličnosti neustavljivo nadaljeval svojo pot in svoj razvoj med zaposlenimi, je bila sprejeta odločitev, da v naslednjem certifikacijskem obdobju aprila 2010 opravimo prehod s standarda 9001:2000 na posodobljeno verzijo 9001:2008.

Iskrene čestitke in zahvala vsem zaposlenim.

Alenka Stres

Ekskluzivno pohištvo mizarstva

Zavarujmo se pred stresu (gospodarske krize)

Recesija je dosegla ves svet, pa naj se nahajamo na Jesenicah ali v New Yorku. Izogniti se ji ne moremo! Recesija in manjša varnost v podjetju pa zvišujeta nagnjenost za psihična in fizična obolenja. Evropski državljani so po ugotovitvah vseevropske javnomnenjske raziskave, ki jo je opravila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), zelo zaskrbljeni, da bi lahko gospodarska kriza negativno vplivala na varnost in zdravje pri delu.

Podjetja je treba prepričati, menijo strokovnjaki, da ustvarjanje kratkoročnega dobička za ceno dolgoročnih težav ni smiselno, saj vse kaže na to, da so bolj zdrava delovna mesta navadno tudi bolj produktivna.

Danes področje varstva pri delu ne vključuje samo tehničnega varovanja, ampak tudi smernice za varovanje zdravja zaposlenih ter preprečevanje poškodb in bolezni, ki nastanejo pri delu. Slovenski delodajalci se še vedno premalo zavedajo, koliko lahko pridobijo oziroma prihranijo z načrtnim vlaganjem v varno delovno okolje. Z obsežnejšimi vlaganji v varstvo pri delu lahko delodajalec zagotovi manj poškodb in obolenj zaposlenih, kar prinese precejšnje prihranke. Delavec, ki je v

bolniškem staležu, je namreč v povprečju od tri- do petkrat dražji od delavca na delovnem mestu.

Življenje je samo po sebi tvegan projekt

Sprašujemo se, kaj bo prinesla prihodnost, kaj bo z delnicami in našim premoženjem? Vse to so običajne in naravne reakcije na novo gospodarsko situacijo, pomembno pa je, da ostanejo v meji normale in da delujejo le kot motivacija! Žal mnogo ljudi zapade v skrbi in depresijo, katere pa posledično privedejo tudi do bolezni. Občutek demotivacije ali kapitulacije se vsiljuje v urejeno življenje. Nastajajo tveganja v zvezi s življenjem, kako plačati kredite in kako financirati nujne izdatke (npr. položnice).

Vse to pa vpliva na psihično slabo počutje, telesne težave, ki se lahko izražajo v obliki bolezni, težav s spanjem ali slabšega imunskega sistema. Nagnjenost do bolezni je zaradi pritiska, ki ga povzroča recesija, torej bistveno povečana!

Psihologi in strokovnjaki v tem trenutno težkem času svetujejo umiritev, kar pomeni, da naj nas novice in dogajanja vsekakor ne spravijo iz tira. Vročna glava in nemirnost privedeta do napačnih odločitev in korakov v življenju.

Pomembno je, da se otresemo vsega negativnega okoli nas in le na ta način se bomo počutili boljše. S tem, da se ne prepustimo skrbem, bolje vplivamo tudi na sodelavce, partnerje in šefa. Posledično se nam izboljša psihično in fizično počutje, manj bo utrujenosti, brežvoljnosti in drugih telesnih težav.

Dva praktična nasveta za premagovanje stresa

- Udobno se usedimo na stol ali na blazino, zaprimo oči in nekajkrat v miru zadihajmo. Pri dihanju si predstavljamo, kako izdihamo vso to težo in kako vdihavamo svežo dobro energijo. Med tem si recimo, da smo mirni, se dobro počutimo in smo polni energije. To vajo lahko delamo dvakrat na dan po pet minut ali več. Je način umirjanja, ki je znanstveno dokazan in zelo učinkovit.
- Pojdimo na kratek tek, v naravo ali s prijatelji na izlet. Uživajmo zdravo in okusno hrano ter se odpovejmo vsem sladkim, mastnim dobrotam, ki nas redijo! Kombinacija s pozitivnim mišljenjem in z lahkotnim treningom privede do izvrstnega rezultata našega dela.

Kriza kot priložnost za pomembne spremembe

Med gospodarsko krizo gremo lahko tudi po drugih poteh kakor po navadi. Ponuja se nam lahko nova služba, nova mo-

žnost za delo, za podjetja pa novi partnerji in novi trgi! Vse to je treba spoznati zelo zgodaj, drugače bo priložnost zgrabil nekdo drug! Za vodilno osebo v podjetjih naj torej velja, da so odprti, fleksibilni in pripravljeni na novo! Če smo na manj odgovorni poziciji, pa vsaj prispevajmo nove ideje in mnenja ali bodimo vsaj nekoliko bolj prijazni, na kar se bodo sodelavci radi odzivali.

Besede kriza, recesija, poslabšanje ... skušajmo črtati iz našega besednjaka.

Opažamo, kako smo trenutno preplavljeni s pojmom »recesija – gospodarska kriza«, zato ta izraz uporabljajmo čim manj.

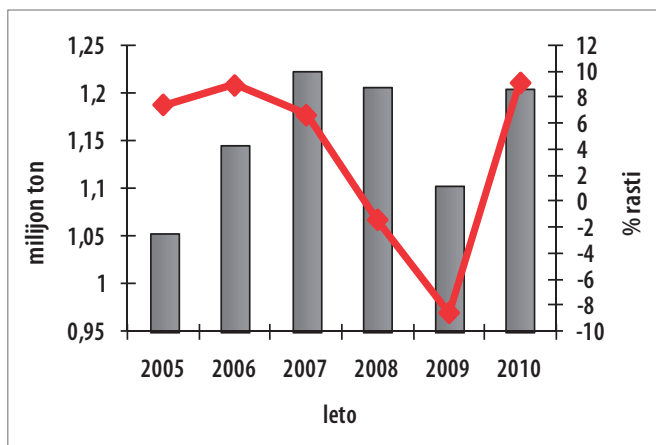
V podjetju Acroni kljub gospodarski krizi vlagamo v varnost in zdravje pri delu z novimi naložbami, ki so povezane z velikimi finančnimi stroški. Padci in vzponi so naravni pojav in se dogajajo vsak dan. To pomeni, da je ta kriza logični in normalni pojav, ki bo šel mimo nas.

*Jure Vindiš, dipl. var. inž., strokovni delavec VZD, Acroni
Adis Medić, dipl. var. inž., strokovni delavec VZD, Acroni*

Kaj prinaša leto 2010?

Leto 2009 bo za proizvajalce jekla leto, ki ga še dolgo ne bodo pozabili. Poraba jekla v svetu je močno padla, dodatni udarec pa so povzročile visoke zaloge na skladiščih, ki so obstajale ob nastopu krize. Kriza ni udarila enako v vseh regijah, niti ne v vseh panogah. Najbolj je prizadela prav razvite države in specialne vrste jekla.

Poraba jekla se je začela zmanjševati že drugi polovici leta 2008. Leta 2008 je bila poraba jekla prvič po dolgih letih nižja kot leto prej, in sicer za 1,4 %. Napovedi za leto 2009 so bile zelo črnoglede. Vendar pa po sedanjih informacijah ne bo tako hudo, kot se je najprej napovedovalo. Poraba naj bi se zmanjšala »le« za nadaljnjih 8,6 %. Razlog za boljše napovedi je v hitrejšem okrevanju Kitajske, kot je bilo sprva pričakovano. Za leto 2010 strokovnjaki napovedujejo ponovno rast svetovne porabe jekla. Ta naj bi znašala 9,2 %, kar pomeni, da bo svet porabil 1,206 milijarde ton. S tem se vračamo na obseg porabe v letu 2008.

Vendar pa obstajajo velike razlike po posameznih delih sveta. Najslabše so jo v krizi odnesle prav razvite države. V EU je poraba že leta 2008 padla za 8,2 %, v letu 2009 pa naj bi padla za dodatnih 32,6 %. Za leto 2010 se napoveduje ponovna rast za 12,4 %, vendar to še vedno pomeni, da se glede na obseg porabe vračamo v leto 1992. Še slabše je v ZDA in na Japonskem, kjer se glede na obseg porabe vračajo celo v leto 1983.

Zaradi krize se je poraba jekla najbolj zmanjšala v avtomobilski industriji, proizvodnji cevi, ladjedelništvu in strojogradnji. Leta 2010 naj bi v večini panog poraba nekoliko porasla, razen v ladjedelništvu in gradbeništvu. Leta 2011 naj bi vse panoge uporabnice jekla doživele ponovno rast.

Leta 2009 je povpraševanje po jeklu padlo precej bolj kot realna poraba, saj so skladišča in razrezovalni centri zmanjševali zaloge. Nivoji zalog so se proti koncu leta stabilizirali, zato za leto 2010 pričakujemo ponovno krepitev nakupov. Do rasti realne porabe jekla pa bo prišlo šele leta 2011.

Poraba jekla v mio t, % spremembe	2008	2009	2010	2008/2007	2009/2008	2010/2009	2010 vračanje na leto
SVET	1,207	1,104	1,206	-1,4	-8,6	9,2	2008
ZDA	98	60	72	-8,9	-38,7	18,8	1983
BRAZILUA	24	19	20	8,6	-22,1	8,6	2006
EU-27	181	122	137	-8,2	-32,6	12,4	1992
RUSUA	35	25	27	-12,2	-29,5	8,5	2004
TURČIJA	18	16	18	-12,0	-11,6	15,1	2006
JAPONSKA	76	53	61	-4,0	-31,3	15,8	1983
KITAJSKA	443	526	553	2,7	18,8	5,0	2010
INDIJA	51	56	63	-0,2	8,9	12,1	2010

Leta 2010 se bodo torej proizvajalci jekla soočili z novimi izzivi. Do čudežne ozdravitve gospodarstva ne bo prišlo. Gospodarstvo se je v letu 2009 postavilo na nove nivoje, s katerih se bo začela nova postopna rast. Trgi razvitih držav so se tako skrčili, da so postali premajhni za vse. Proizvajalci bodo morali poiskati nove možnosti za prodajo svojih izdelkov. Možnosti je veliko, zmagovalec pa bo, kot vedno, tisti, ki jih bo znal izkoristiti.

Monika Štojs, univ. dipl. ekon.,
direktorica marketinga,
SIJ – Slovenska industrija jekla

Nova imenovanja v upravi holdinga IMH

Zaradi prestrukturiranja in reorganizacije upravnih organov v IMH – Industrijskem metalurškem holdingu je prišlo do nekaj novih imenovanj. Prvi namestnik generalnega direktorja IMH – Industrijskega metalurškega holdinga je tako postal Aleksander Ščendrigin, ki je bil pred tem generalni direktor OOO Tulačermet. Za namestnika generalnega direktorja za finance in pravne zadeve je bil imenovan Vladimir Žukov, vodja finančno-kreditnega oddelka je postala Natalija Astašenko, vodja oddelka za finančno načrtovanje in nadzor pa je odslej Sergej Čerkaev.

Aleksander Ščendrigin

Vladimir Žukov

Natalija Astašenko

Sergej Čerkaev

Koks je privlačen za investicije

Generalni direktor OAO Koks Sergej Djakov se je srečal z Nikolajem Sorokinom, vodjo predstavnštva Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) za Sibirsko zvezno okrožje. Pobudnica srečanja je bila banka. Po besedah Nikolaja Sorokina namerala EBRD povečati svojo prisotnost v Sibiriji in zato spoznava vodilne družbe v regiji. »Pri izbiri partnerjev sta za nas najbolj pomembna obseg poslovanja družbe in panoga,« je poudaril Sorokin. »OAO Koks smo določili za družbo, ki je po teh kriterijih ustrezna. Obisk je namenjen temu, da navežem poznanstvo z vodstvom in ugotovim naložbene potrebe Koksa. Med delničarji naše banke so države, tudi Rusija. To je tudi posebno poslanstvo, ki EBRD ne razlikuje samo od komercialnih, ampak tudi drugih investicijskih bank. Glavne naloge banke so zmanjšanje surovinske komponente v gospodarstvu z diversifikacijo le-te, posodobitev infrastrukture, razvoj finančnega sektorja, izboljševanje pravil poslovne etike in upravljanja podjetij, pa tudi varovanja okolja in energetske učinkovitosti v vseh gospodarskih panogah v državi. Leta 2008 je banka v Rusiji financirala 69 projektov v skupni vrednosti 1,89 milijarde evrov, kar obsega 37 odstotkov vseh novih pogodb EBRD-ja. V letu 2009 bo banka svetovni finančni krizi navkljub za tretjino povečala obseg pogodb, in sicer na 7 milijard evrov, delež, namenjen Rusiji, pa bo znašal 2,5 milijarde evrov. V današnji situaciji banka podjetjem in organizacijam, ki so sposobna preživeti, pomaga pri ohranjanju njihovega poslovanja,« je povedal Sorokin. OAO Koks je privlačen za investicije. Družba izboljšuje sistem energetske učinkovitosti, načrtuje

izgradnjo lastnih energetskega zmogljivosti, razvija svojo surovinsko bazo in torej stremi k popolni energetske in surovinske neodvisnosti. Za nas je pomembno tudi to, da podjetje veliko pozornosti posveča ekološki problematiki. Za vsak projekt, ki ga financiramo, izvedemo ekološko revizijo, določimo mogoče negativne posledice in jih minimiziramo. OAO Koks se razvija, načrtuje obnove in razvoj, postavlja si resne naloge, ki zahtevajo dolgoročno financiranje. In v mnogih stvareh so v družbi že dosegli pomembne rezultate.

Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) je investicijski mehanizem, ki ga je za podporo tržnega gospodarstva in demokracije v 27 državah od srednje Evrope do srednje Azije leta 1991 ustanovilo 60 držav in dve mednarodni organizaciji. EBRD je največji investitor v regiji, poleg svojih sredstev pa priteguje tudi znatne količine neposrednih tujih vlaganj. Vendar pa, ne glede na to, da so njegovi lastniki tudi predstavniki države, EBRD kapital vlaga pretežno v zasebna podjetja, praviloma skupaj s svojimi poslovnimi partnerji. Ukvarja se s projektnim financiranjem bank, podjetij in družb ter vlaga sredstva tako v nove proizvodnje kot tudi v delujoče družbe. EBRD z državnimi podjetji sodeluje pri podpori procesov privatizacije in prestrukturiranja, pa tudi na področju izboljševanja javnih služb. Za ustvarjanje dobrih pogojev za podjetniško dejavnost EBRD uporablja tudi tesne zveze, ki jih je navezal z vladami držav v regiji.

Zamenjava pihalne naprave

V obratu za prečiščevanje stranskih produktov koksanja št. 1 v podjetju Koks bodo poleg številnih rednih vzdrževalnih del in remontov, usmerjenih v izboljševanje ekologije, kmalu zamenjali pihalno napravo št. 3. Zdaj je že končana demontaža pihalne naprave št. 3 in njenega motorja. Po demontaži so strokovnjaki natančno pregledali, v kakšnem stanju so temelji naprave, in ugotovili, da zadostujejo zahtevam za nadaljnjo uporabo, zato so delavci obrata za gradnje in remonte št. 2 že začeli montirati novo, podobno pihalno napravo. Zamenjava je bila potrebna tudi zato, ker sta izmed šestih pihalnih naprav le dve novi, druge pa so v uporabi že 30 let. Zamenjava tretje pihalne naprave se tako izvaja v skladu z načrtom remontov.

Vir: spletna stran holdinga IMH; www.metholding.ru/en/news

Mala šola jeklarstva

Magnetne lastnosti elektropločevin, ključ do uspeha

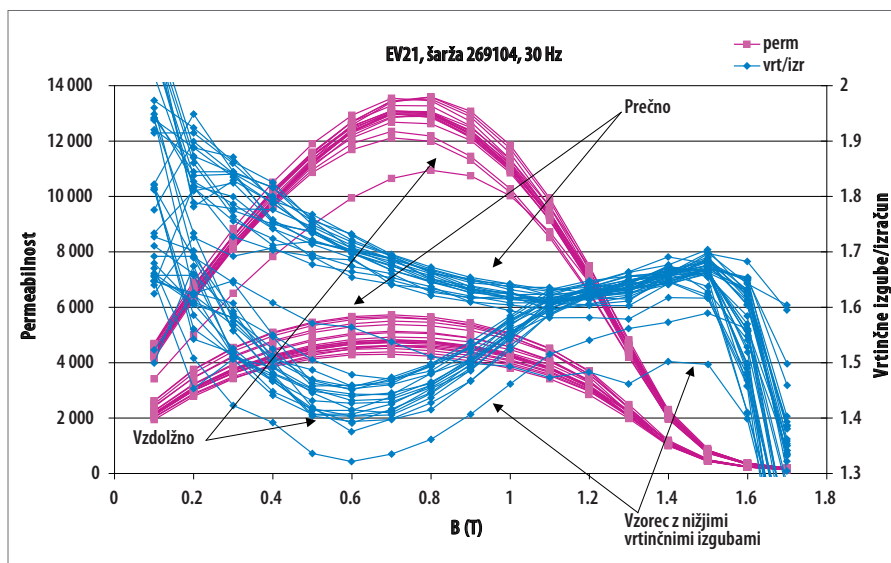
Janko Kokošar, univ. dipl. inž. fizike,
raziskovalec za fizikalne meritve, Acroni

»Cilj je doseči takšne meritve, ki dajo dovolj kakovostnih informacij, na podlagi katerih lahko kasneje poiščemo posebnosti in odstopanja med procesom izdelave jekla. Na primer, vzrok premajhnih zrn je lahko v različnih fazah predelave jekla. To razločevanje se lahko dobro pokaže na naših na novo razvitih merilnih grafikonih.«

Leta 2006 smo imeli težave s kakovostjo našega jekla EV 21, ker nismo vedno dosegali zelenih magnetnih lastnosti. Iskali smo povezave z različnimi parametri v proizvodnji. Pri tem smo ugotavljali posebnosti najboljših in najslabših šarž.

Za eno šaržo z zelo dobrimi magnetnimi lastnostmi smo ugotovili, da je bila izdelana kot zadnja pred zaustavitvijo žarilne peči. Takrat so bili pogoji drugačni. Atmosfera v peči je bila bolj suha od predpisane. Ugotavljali smo tudi korelacijo dobrih magnetnih lastnosti in časa od kontiliva do založitve v potisno peč. Pri nekaterih slabih šaržah smo tudi opazili, da (pri obdelavi taline) na vakuumski napravi tlak ni bil ustrezen.

Miran Pirnat, raziskovalec za elektropločevine, je pozneje razvil teorijo o dogajanju vključkov v jeklu pri tem procesu ter nato predlagal uporabo vložka z grodljem. ►

Primerjava koeficientov za vzdolžne in prečne vrtinčne izgube v eni šarži. Na sliki vidimo tudi vzorec z nižjimi vrtinčnimi izgubami, ki je v resnici imel tudi manjša kristalna zrna.

Pri nadaljnjem razvoju takšnih jekel so potrebni različne in čim boljše meritve, zbiranje in obdelava teh. Korake naprej smo opravili na različnih področjih. Razvili smo meritve, s pomočjo katerih izračunamo vrtinčne in histerezne izgube vzorcev.

Na primer, vrtinčne izgube so korelirane z velikostjo kristalnih zrn. Za čim boljše magnetne lastnosti mora biti velikost zrn optimalna.

Največkrat težavo povzroča premajhna velikost zrn, v resnici pa se nam je že zgodilo, da so bile težave zaradi prevelike velikosti.

Velikost zrn je odvisna tudi od debeline in vrste oksidne plasti, ta pa od pogojev v žarilni liniji. To smo opazovali pod elektronskim mikroskopom.

Cilj je doseči takšne meritve, ki dajo dovolj kakovostnih informacij, na podlagi katerih lahko kasneje poiščemo posebnosti in odstopanja med procesom izdelave jekla. Na primer, vzrok premajhnih zrn je lahko v različnih fazah predelave

jekla. To razločevanje se lahko dobro pokaže na naših na novo razvitih merilnih grafikonih. Pri takšnem študiju so pomembne tudi teksture, to je sama usmerjenost kristalnih zrn.

Posledica sistematičnega pristopa v reševanju problematike magnetnih lastnosti nas je pripeljala tudi do lociranja napake na enem od magnetnih merilnikov. Zato je bila sanacija tudi uspešna.

Pri poglobljenem študiju procesov se prej ali slej soočimo z veliko množico podatkov. Zato smo morali napisati kar nekaj računalniških programov za obdelovanje in prikazovanje le-teh.

Obenem smo opazili tudi, da so elektropločevine bolj občutljive na pogoje predelave kot druge skupine jekel.

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, ki se v projekt intenzivno vključujejo, tako iz razvojno-raziskovalnega oddelka kot tudi iz proizvodnje in drugih oddelkov v Acroniju.

Janko Kokošar

Kadrovska gibanja v oktobru

SIJ – Slovenska industrija jekla

Podjetje je zapustil en delavec.

Jubilanti

Sodelavki mag. DUŠICI RADJENOVIČ, izvršni direktorici za komercialne zadeve, čestitamo za 20 let delovne dobe.

Tanja Tomc,

strokovna sodelavka za področje kadrov,

SIJ – Slovenska industrija jekla

ACRONI

Naši novi sodelavci so postali: v Jeklarni MERIS ČULIČ in ALEŠ POTOČNIK; v Vroči valjarni DEJAN JOCIČ; v Hladni predelavi NEJC MARENČE; v Predelavi debele pločevine DANIJEL ILIJANIČ; v Tehničnih storitvah in transportu ALEŠ MERTELJ; v Proizvodno-tehničnih službah ANŽE JANŠA ter v Raziskavah in razvoju ROBERT ROBIČ. V pokoje je odšel sodelavec DRAGO GRČAR iz Uprave. Zahvaljujemo se za njegovo prizadevno delo ter mu v pokoju želimo vse najlepše.

Poslovali smo se od umrle sodelavke ERIKE SUŠNIK iz Vroče valjarne.

Trem sodelavcem je prenehalo delovno razmerje.

Jubilanti

Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali: MARKO RAZINGER iz Jeklarne; BOŠKO TRKULJA iz Vroče valjarne; BORIS RENKO, MLADEN VIDOVIČ in JUAN VATOVEC iz Hladne predelave; JANEZ KAVČIČ in BRANKO PREŠEREN iz Predelave debele pločevine; ESAD SAMARDŽIČ iz Tehničnih storitev in transporta; MIRO SAVIČ iz Proizvodno-tehničnih služb; BOGDAN RAZINGER iz Uprave. Čestitamo!

Zahvala

Ob smrti drage mame se zahvaljujem vsem sodelavcem in sindikatu Neodvisnost za izrečeno sožalje in denarni prispevek.

Iskrena hvala!

Sonja Cuznar, Acroni

Jubilanti z 10-letnim delovnim stažem so postali: ZLATAN SOLAKOVIČ iz Vroče valjarne; FARUK DENIČ iz Hladne predelave; EDHEM HOZDIČ iz Predelave debele pločevine; MITJA BRANC in ASMIR KRAJNOVIČ iz Proizvodno-tehničnih služb. Čestitamo!

Zaključek šolanja

Šolanje sta uspešno zaključila: ALJOŠA REVEN iz Prodaje, ki je pridobil naziv univerzitetni diplomirani ekonomist, in MLADEN PETROVIČ iz Hladne predelave, ki je postal inženir mehatronike. Čestitamo!

*Nejra Rak Benič, dipl. upr. org.,
strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni*

METAL RAVNE

Naša nova sodelavca sta postala študenta: SIMON LESKOVEC, dipl. inž. strojništva, v Jeklarskem programu in ROK GOSTENČNIK v Vzdrževanju.

V pokoj sta odšla sodelavca: MILAN MIKLAVC, inž., in IVAN PARADIŽ, oba iz Vzdrževanja. Zahvaljujemo se jima za prizadevno delo in jima v pokoju želimo vse najlepše.

Podjetje je zapustilo 5 delavcev.

Jubilanti

Za 40 let dela v podjetju čestitamo IVANU ZABELU iz Nabave. Za 30 let delovne dobe čestitamo: MARKU PRANJKOVIČU iz Jeklarskega programa, BRANETU TOPIČU in SAMU JESENIČNIKU iz Valjarskega programa, MARTINU KOCENU iz Kovaškega programa ter JANKU MARINU iz Vzdrževanja. 20 let delovne dobe so dosegli JANEZ GRILC in TOMAŽ KAČIČ iz Valjarskega programa ter ROBERT JAKOPIN iz Vzdrževanja. Vsem iskrene čestitke.

*Eleonora Gladež, univ. dipl. psih.,
vodja Kadrovske službe, Metal Ravne*

SERPA

Jubilanti

Za 30 let delovne dobe čestitamo IZIDORJU KONEČNIKU iz Logistike.

20 let delovne dobe je dosegel DANILO RIBIČ iz Strojne obdelave. Čestitamo!

*Ljuba Grubelnik, univ. dipl. prav.,
Kadri, Metal Ravne*

ELEKTRODE JESENICE

V pokoj je odšel JORDAN DANILOV iz Programa varilnih žic – izdelava varilnih praškov. Zahvaljujemo se za njegovo prizadevno delo in mu v pokoju želimo vse najlepše..

Jubilanti

Za 30 let delovne dobe čestitamo ZINKI BLEKIČ iz Programa elektrode – oplaščevalnica in IVANU ŠIMBERI iz Programa varilnih žic.

*Rafko Penič, univ. dipl. ekon.,
vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice*

NOŽI RAVNE

Oktober ni bilo kadrovskih sprememb.

Jubilanti

Za 10 let delovne dobe čestitamo ROBERTU JEŽU iz Termične obdelave.

*Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc.,
kadrovska menedžerka, Noži Ravne*

SUZ

Naši novi sodelavci so postali: DEJAN HERVOL na Prodaji in marketingu ter ROMAN KALAN in SAMO LENČEK v Razvojnem oddelku. Podjetje sta zapustila 2 delavca.

Jubilanti

Za 40 let delovne dobe čestitamo TOMISLAVU STOŠIČU iz Uprave. Jubilatka s 30-letnim delovnim stažem je postala SABAHETA OŠTRAKOVIČ iz Hladne predelave (Acroni).

*Mag. Tanja Avguštin Čufer,
Kadrovska služba, SUZ*

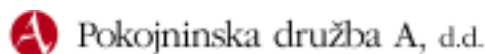
ZIP CENTER

Naša nova sodelavka je postala NINA MEH v organizacijski enoti Javna dela.

Podjetje je zapustil en delavec.

*Rezka Kerbev,
ZIP center*

Kaj nam prinaša »reformirana« prihodnost?

Več kot 90 predstavnikov delodajalcev, ki so **svoje zaposlene dodatno pokojninsko že zavarovali** , in tistih, ki se za ta korak še odločajo, se je v torek, 10. novembra letos, udeležilo predavanja in posveta na temo dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki ga je v prostorih lju-bljanskega hotela Central organizirala Pokojninska družba A, d. d. Udeležencem posveta je uvodoma spregovoril generalni direktor direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela MDDSZ Vlade RS Peter Pogačar, in sicer o spremembah pokojninske zakonodaje. V nadaljevanju pa je o problematiki dodatnega pokojninskega zavarovanja, s posebnim poudarkom na pripravah na leto 2011, ko bodo prvi zavarovanci pridobili pravico do dodatne pokojnine, spregovoril predsednik uprave pokojninske družbe A, d. d., mag. Peter Filipič.

Gradiva s predavanja in posveta na temo dodatnega pokojninskega zavarovanja so v celoti dostopna na spletni strani: www.pokojninskad-a.si.

Pokojninska družba A, d. d.

Acronijevi inovatorji so tekmovali za 3i-pokal

V Acroniju se zavedamo, da materialne nagrade za inovacijske dosežke same po sebi ne zagotavljajo zadostne motiviranosti, zato smo pri spodbujanju ustvarjalnosti sodelavcev posegli tudi po motivatorjih, ki niso povezani samo s fiziološkimi, pač pa tudi s socialnimi in z osebnostnimi potrebami zaposlenih. Med temi prav gotovo zasluži posebno pozornost športno tekmovanje za 3i-pokal, ki vsebuje več motivatorjev predvsem s področja zadovoljevanja socialnih in osebnostnih potreb, kot so: pripadnost kolektivu, medsebojni odnosi, tekmovalnost med skupinami, timsko delo, ugled delovne skupine, druženje, rast osebnega ugleda ...

V sredo, 11. 11. 2009, smo zato s finalom zaključili letošnje tekmovanje delovnih skupin za prehodni 3i-pokal, ki je bilo že osmo po vrsti. Za uvrstitev v finalne boje je bilo treba doseči normo ene realizirane izboljšave na člana in vsak drugi član skupine je moral k temu prispevati vsaj en predlog. To je uspelo delovnim skupinam Kemiki, Preizkuševalci, Čarodeji, Eksperti in Telebajski. Zaradi poznega datuma so se letos pomerili v bolj kavarniškem športu – pikadu, v katerem so se najbolj izkazali Preizkuševalci, sledili so jim Kemiki, ki so bili doslej že dvakrat zmagovalci, tretji so bili Eksperti, četrta Čarodeji in peti Telebajski.

Čeprav je bila najpomembnejša igra pikado, v katerem so se spopadli vodje delovnih skupin, je bilo poskrbljeno tudi za aktivno sodelovanje drugih članov, ki so se pomerili v treh družabnih igrah. Poleg znanja in spretnosti je bilo pri tem potrebno usklajeno delovanje celotne skupine. Ko smo z družabnimi igrami osvojenim točkam prišteli še točke pikada, smo dobili končni vrstni red skupnega tekmovanja za specialno nagrado uprave. Nagrada je bila zelo vabljiva, saj je za nedeljsko hokejsko tekmo med Acronijem in Medveščakom prva skupina prejela pet vstopnic, druga skupina štiri, tretja tri, četrta dve in peta eno.

Za konec še o tem, zakaj športno tekmovanje delovnih skupin imenujemo 3i-pokal? Vsi vemo, da so tri osnovne lastnosti inovatorja razmišljanje, ustvarjalnost in znanje. S temi tremi lastnostmi so neločljivo povezane tri besede, ki se vse začnejo s črko i. Brez razmišljanja ni **idej**, brez ustvarjalnosti ni **invencij** in brez znanja ni **inovacij**.

*Avguštin Novšak, univ. dipl. inž. el.,
svetovalec za menedžment idej v Acroniju*

Od leve: Nataša Bratun, predstavnica srebrne ekipe »Kemiki«, Jože Benedičič iz zlate ekipe »Preizkuševalci« in Katarina Čučnik, predstavnica bronaste ekipe »Eksperti«

Ime ekipe	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Kemiki	3	2	4	5	9	1,7	153	3	2	123	3										
Preizkuševalci	1	4	11	1	5	6	4,6	164	1	4	140	1									
Čarodeji	1	4	11	3	9	4	2,0	102	2	3	125	2									
Eksperti	7	1	12	2	1	4	3,2	132	4	1	104	4									
Telebajski							1,7														

Postavljamo se na ogled

Naš časopis SIJ v zlati sredini

Sekcija internih komunikatorjev (SIK) pri Slovenskem društvu za odnose z javnostmi (PRSS) je tudi letos organizirala **tekmovanje za najboljši interni časopis Papirus 2009**, na katerega se je prijavilo 16 različnih podjetij, v štiri kategorije (najboljše tiskano in najboljše elektronsko glasilo, najboljša naslovnica in najboljša fotografija) pa je skupno prispelo 25 različnih prijav. Sedemčlanska žirija v sestavi: mag. Ladeja Godina Košir, svetovalka za komunikacije; Lidija Pavlovčič, urednica gospodarske redakcije Dela; Helena Tušar Pregelj, predsednica žirije Papirus 2009 in direktorica korporativnega komuniciranja v Hidrii; Jana Petkovšek, novinarka Dnevnika; Zvone Kukec, samostojni oblikovalec vizualnih komunikacij; Irena Herak, fotografinja, in Jasna Suhadolc, strokovnjakinja za spletno komuniciranje, ni imela lahkega dela. Zmagovalci letošnjega papirusa, po katerih se lahko zgledujemo, so Gorenjeva pika na G (prvo mesto), Krkin Utrip (drugo mesto) in Telekomov Škrjanček (tretje mesto). Zmagovalno naslovnico so oblikovali v Talumovem Aluminiju in najboljšo fotografijo objavili v Rudarju Premogovnika Velenje.

Anja Potočnik,
glavna in odgovorna urednica časopisa SIJ,
predsednica organizacijskega odbora za Papirus 2009

Naš interni časopis SIJ je v zlati sredini – na devetem mestu od skupno 15 prijavljenih časopisov v kategoriji najboljši interni časopis. Če strnem mnenje žirije; interni časopis SIJ je po prenovi naredil velik korak naprej. Je pregleden časopis z ustvarjalno poimenovanimi rubrikami. Odlikujejo ga pozitivni članki, ki poudarjajo dosežke podjetij v skupini in zato časopis izpolnjuje poslanstvo motivatorja in spodbudnika pripadnosti zaposlenih. Kljub temu pa, so ocenili strokovnjaki, imamo še nekaj manevrskega prostora pri pisanju naslovov (so predolgi), več bi lahko bilo intervjujev, več bi lahko namenili prostora delavcem v proizvodnji. Večjo preglednost in prijazno branje pa, svetujejo, lahko dosežemo s krajšimi naslovi, uporabo podnaslovov in boljšo postavitvijo naslovov. Pozitivne in negativne kritike smo si v uredniškem odboru vzeli k srcu in trudimo se biti boljši in še bolj všečni vam, spoštovane bralke in cenjeni bralci.

* v oceno smo poslali februarško in marčevsko številko SIJ 2009

Letošnji papirusovci z žiranti

foto: Maruša Bertoncelj

Mesec preprečevanja zasvojenosti

Mesec november je v Sloveniji že deveto leto zapored namenjen povečanju ozaveščenosti javnosti o zasvojenosti, spodbujanju dialoga in odpiranju ter reševanju perečih tem na tem področju. Zasvojenost in z njo povezane posledice so resen problem sodobne družbe, ki ima mnoge razsežnosti. Ni vezan le na zlorabo dovoljenih in nedovoljenih drog, pač pa tudi na druge oblike zasvojenosti, kot so igre na srečo, motnje hranjenja, zasvojenost z računalniki, odnosi, delom ipd. Zato letos aktivnosti za preprečevanje in zmanjševanje zasvojenosti ne bodo usmerjene le na psihoaktivne substance, temveč tudi na splošne pristope krepitve osebnostnih, socialnih in vedenjskih veščin, ki lahko vplivajo na zmanjševanje tveganj za razvoj različnih zasvojenosti. Prav tako je poudarek tudi na zagotavljanju pogojev za kakovostne in dostopne programe, namenjene obravnavi, zdravljenju in rehabilitaciji zasvojenih.

Osrednja tema letošnjega meseca preprečevanja zasvojenosti se, za razliko od prejšnjih let, osredotoča predvsem na strokovno javnost, z namenom zagotavljanja kakovosti in dostopnosti preventivnih programov. Aktivnosti bodo potekale pod geslom (O)CENA PREVENTIVE – GRADIMO DOBRE PRAKSE, s katerim želimo opozoriti na nujnost vrednotenja projektov in programov za nadaljnje načrtovanje in doseganje boljših rezultatov.

V slovenskem prostoru imamo bogato in raznoliko ponudbo preventivnih programov, ki pa jih bomo morali v prihodnje bolj sistematično vrednotiti glede na njihovo kakovost in učinkovitost. Spremljanje učinkov preventivnih programov je sicer dolgotrajno in težko merljivo. Kljub vsemu so nekatere države že vzpostavile skupna merila in sisteme za zagotavljanje kakovosti programov in prepoznavanje dobrih praks. Tudi v Sloveniji potekajo dejavnosti v smeri zagotavljanja takšnega sistema, saj bomo s tem omogočili preglednost, legitimnost in učinkovitost preventive ter zagotovili boljšo dostopnost kakovostnih in učinkovitih preventivnih programov povsod v državi in vsem družbenim skupinam.

PROGRAM DA SIJE SONCE

V okviru meseca preprečevanja zasvojenosti bo na nacionalni konferenci v Ljubljani potekala tudi predstavitev štiriletnega preventivnega programa v vrtcih, ki ga razvijajo predstavniki različnih strokovnih disciplin iz ZZV-ja Ravne, KOVIVIS-a, Zavoda za šolstvo, vrtcev Slovenj Gradec, Prevalje in Vuzenica ter številni zunanji strokovnjaki. Gre za program, ki razvija in krepi osebne, socialne, čustvene in vedenjske kompetence otrok v zgodnjem starostnem obdobju. Razvoj teh veščin ne poteka avtomatično, ampak jih je treba ciljno vzgajati in krepiti.

Glede na spoznanja številnih praktikov in raziskovalcev, da danes vse več otrok ob vstopu v osnovno šolo ne pridobi nekaterih pomembnih življenjskih spretnosti, je pomembno, da se takšne spodbujevalne aktivnosti izvajajo v družini in so tudi sistematično vključene v institucionalno vzgojo, torej v vrtce in šole. Program *Da sije sonce* izhaja iz številnih teoretskih in praktičnih znanj ter ponuja številne možnosti za izvedbo 49 didaktičnih iger. Igre so razdeljene na tri sklope, in sicer: prvi sklop iger je namenjen razvijanju in krepitevi identitete, drugi sklop je povezan s čustvi in tretji z medosebnimi odnosi. Program upošteva značilnosti ciljne populacije, je prilagojen individualnim potrebam, usmerjen na otroke, družino in strokovno osebje v vrtcih. Na podlagi programa je nastala tudi monografija, ki bo izšla konec novembra 2009.

Ilustracija iz knjige *Da sije sonce*,
avtor ilustracije Ciril Horjak, 2009

NEKAJ DEJSTEV

Zasvojenost je vedenje, ki se razvije postopoma, s privajanjem na določeno psihoaktivno snov (npr. alkohol, heroin, kokain) ali obliko vedenja (npr. igre na srečo). Ko se zasvojenost vzpostavi, se kaže kot izguba nadzora nad uporabo teh snovi oziroma obliko vedenja in deluje kot nuja (Ramovš in Ramovš 2007, str. 57). Zasvojena oseba to vedenje ponavlja, kljub resnim škodljivim posledicam in nastali odpornosti na prijetne učinke.

Preprostega odgovora, zakaj je nekdo začel zlorabljati droge in je postal zasvojen, ni. Zloraba drog je kompleksen pojav, ki ne dovoljuje enostavnih zaključkov. Je rezultat prepletanja številnih dejavnikov, od bioloških, psiholoških do socialnih dejavnikov, tako na ravni posameznika kot tudi na ravni družbenega sistema.

Zdravljenje zasvojenosti je proces, pri katerem se mora zasvojena oseba zavestno odločiti za zdravljenje, izpeljati spremembo in imeti moč, da obdrži to stanje. Največja težava namreč ni prenehati z zlorabo neke droge. Večji problem je spremeniti svoje življenje tako, da droge ne bomo več uporabili.

Za ZZV Ravne
Marijana Kašnik Janet, univ. dipl. soc.

Literatura: Ramovš, J. in Ramovš K. (2007). *Pitje mladih: raziskava o pitju alkohola med mladimi v luči antropoloških spoznanj o omamah in zasvojenosti*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje.

7. Metalov turnir v malem nogometu

V soboto, 7. 11. 2009, se je v telovadnici na Prevaljah odvijal 7. Metalov turnir v malem nogometu. Na turnirju se je tokrat zbralo šest ekip, ki so pokazale veliko mero nogometnega znanja. Igre so bile v znamenju poštene borbe za vsako žogo, ampak še vedno v visokih tolerancah ferpleja. Tako je turnir minil brez vsakršnih poškodb, kar dokazuje, da delavci Metala Ravne šport izrabimo za druženje in rekreacijo.

Pod pokroviteljstvom glavnega direktorja Andreja Gradišnika smo podelili nagrade prav vsem ekipam. Peto- in šestouvrščena ekipa sta dobili praktične nagrade. Na četrto mesto se je uvrstila ekipa, ki je prejela nagrado za ferplej, prvim trem ekipam pa smo namenili pokale. Tudi na najboljša posameznika nismo pozabili, tako je kipec za najboljšega vratarja dobil Miha Krof iz Jeklarne, ki je poleg izjemnih obramb dosegel tudi dva zadetka. Nagrado za najstrelca je dobil Aleš Stočko iz Kovačnice. Na turnirju se je v rednih delih tekem vpisalo med strelce kar 16 igralcev, ki so skupaj dosegli 37 zadetkov, tako da so tudi spremljevalci in gledalci prišli na svoj račun in uživali v gledanju.

Vsi udeleženci se tudi zahvaljujemo direktorju, da nam je omogočil izvedbo tega tradicionalnega turnirja. Se vidimo na 8. turnirju prihodnje jesen!

Vrstni red ekip

6. MESTO	SERPA
5. MESTO	EPŽ
4. MESTO	KONTROLA
3. MESTO	KOVAČNICA
2. MESTO	JEKLARNA
1. MESTO	PROGA

Damjan Kalčič - Kalči,
Metal Ravne

Zmagovalno moštvo »Proga«

Bogomirju Založniku, kapetanu zmagovalne ekipe »Proga«, je pokal predal Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne.

Podprvaki »Jeklarna«

Moštvo »Kontrola« je pristalo na nehvaležnem četrtem mestu.

Moštvo »EPŽ«

Tretje mesto si je pribrcalo moštvo »Kovačnica«.

Moštvo »Serpa«

123. jeklarski pohod – na Mrzlico

V prejšnji številki je tiskarski škrat jeklarje namesto na Mrzlico napotil na Uršljo goro. Kupili smo mu boljši kompas, našim klenim jeklarjem pa se za neljubo napako iskreno opravičujemo.
Uredništvo časopisa SIJ

V soboto, 26. 9. 2009, smo izvedli tretji in zadnji jeklarski pohod v letu 2009. Tokrat so bili organizatorji vodniki iz Štor. Cilj izleta je bila Mrzlica (1121 mnv.).

Zbrali smo se v vasi Marno, ki leži ob cesti iz Rimskih Toplic proti Hrastniku. Pred gasilskim domom so nas pričakali domačini z domačimi dobrotami in veselim vzdušjem. Zbralo se nas je 169 (z Jesenic 68, iz Plamena 12, iz Verige 11, z Raven 48 in iz Štor 30). Ob 9. uri smo se podali proti vrhu Mrzlice. Pot nas je peljala skozi slikovite, redko naseljene zaselke, ujete v jesenski čas. Lepo sončno vreme in dobro vzdušje sta bila porok za uspešno turo. Po dobri uri hoda smo na sredi poti do Planinsko-rudarskega doma na Kalu doživeli ponovno pogostitev, tako da se je bilo kar težko podati naprej proti cilju. Po slabih treh urah smo prispeli do Planinsko-rudarskega doma na Kalu. Večina se nas je odpravila naprej proti vrhu Mrzlice. V opisu poti so bili podani tudi razgledi z vrha, ki smo jih hoteli doživeti tudi sami. Po dobre pol ure smo prispeli na vrh Mrzlice, ki nas je glede na svojo višino presenetila z razgledom. Vidljivost nam ni dopuščala, da bi se razgledali vse tja do Julijskih Alp, pa vendar smo takoj odkrili oddaljeni Uršljo goro in Peco, Boč in na jugu Kum. Pod nami pa se je razprostirala Savinjska dolina z Žalcem v ospredju, dobro smo videli tudi Hrastnik in Trbovlje. Večina nas je pot nadaljevala do Koče pod Mrzlico (pet minut z vrha). Na razpolago je bilo dovolj časa

za daljši počitek in povratek do planinsko-rudarskega doma, kjer je bil zaključek pohoda. Ob 17. uri je sledil odhod domov.

Vodniki smo izkoristili čas za druženje tudi za kratek sestanek, da smo se pogovorili o načrtu za prihodnje leto, ki ga bomo na srečanju vodnikov februarja oziroma marca leta 2010 podrobneje opredelili. Predvidevamo štiri izlete, dva spomladi oziroma v začetku poletja, dva pa konec avgusta in septembra. Ravenčani smo se obvezali organizirati izlet na Obir.

Jože Apat, Metal Ravne

Najbolj fotogeničen je Acroni, ko ga ujame kamera acronijevca Janija Novaka

V okviru poletnih prireditev na Stari Savi, pod pokroviteljstvom Občine Jesenice, so razpisali tudi natečaj za razstavo fotografij z naslovom »Jesenice – mesto fokla in cvetja«. Žiranti Janez Kramar iz Fotokluba Jesenice, Elica Tavčar iz Fotografskega društva Jesenice, Aleksandra

Orel z Občine Jesenice in Maja Klinar iz Razvojne agencije Zgornje Gorenjske so ocenjevali približno 120 del 22 avtorjev. Trideset najboljših fotografij je bilo razstavljenih v Kasarni na Stari Savi. Prve nagrade se je razveselil Jani Novak, avtor fotografije Rezalec 2, žirija je kot drugo

najboljšo izbrala fotografijo Večer Marjana Debelaka, tretjo nagrado pa je prejel Boris Godnič za ujetje trenutka z naslovom »Železarna 3«.

Prva nagrada – Jani Novak: Rezalec 2

Tretja nagrada – Boris Godnič: Železarna 3

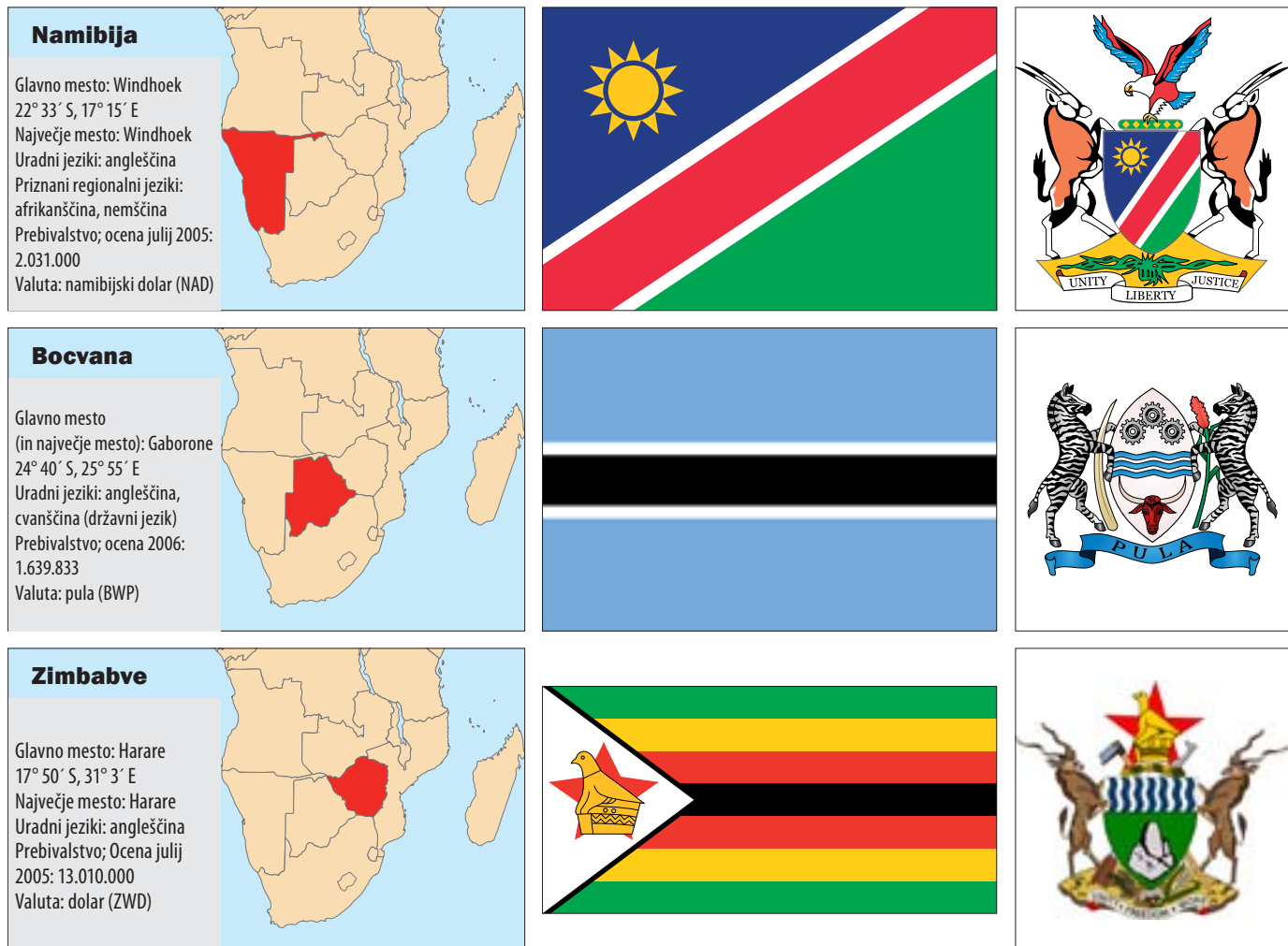
Jani Novak iz Acronija, prvonagrajeni na fotografskem natečaju »Jesenice – mesto jekla in cvetja«: »Fotografija je nastala po premisleku. Potem ko sem nekajkrat videl to rezanje, sem si rekel, to bi bilo pa dobro 'fotkat'. Tudi sicer bi se dalo v podjetju še kaj fotografirati, čeprav priti ob bok nekdanjim dobrim posnetkom fotografov Smoleja, Pintarja, Črva, Sluge in drugih ni več mogoče. Pač ni več plavžarjev in martinarjev, ni več polizdelkov zanimivih oblik ... Edini fotografsko privlačni so še odžlindranje, start na napravi za kontinuirano ulivanje jekla in nizke spomladanske in jesenske svetlobe v valjarni, ko skozi okna posijejo prav posebni prameni svetlobe. Za res dobro fotografije bi moral hoditi na teren velikokrat in v različnih razmerah. Toda služba je služba, in časa za te namene pač ni. Samo en obisk lahko ponudi le kakšen uspešno ujet trenutek ...«

Fotograf Boris Godnič ima rad tako motive na prostem kot tudi v zaprtih prostorih.

NAMIBIJA–BOCVANA–ZIMBABVE 2009 (1. del)

22. julij–18. avgust

Kakor vedno ... se vsako potovanje začne že mnogo prej, z idejo, željo in s strastjo po potovanjih, odkrivanjih novih dogodivščin in lepot tega planeta.

Besede, ki so me pritegnile, da sem se sploh odločil, da obiščem Afriko, so bile pravzaprav napisane v oglasu agencije, s katero smo potovali: »Za Namibijo skoraj vsak, ki je bil že tam, ustrelji, da je to najlepša dežela na svetu. Bocvana je skriti raj s prekrasnimi parki. Viktorijini slapovi v Zimbabveju pa veljajo za največje na svetu. Ampak kaj je tisto, kar tako zadane, tako prevzame na tej poti? Rekel bi, da brezmejna neskončnost, mama Afrika, ter plemena, kot so Himbe in Bušmani. Za ljubitelje puščav je tu ena najlepših, z najvišjimi sipinami na svetu: puščava Namib. Tako drugačna, da ji rečejo kar planet Namib. Bocvana je manj znana, a prav to jo dela čarobno. Reka Okavango ima svojo delto sredi puščave. Nacionalni parki so polni življenja. Tako polni, da v kampu delajo družbo hijene, šakali in sloni. Zimbabve pa je znan po Viktorijinih slapovih, raftingu, bungeeju in safariju, kjer se sprehajamo z levi.«

Hitro sem se odločil, saj ni kaj preveč premišljevat. Že dolgo sem si želel obiskati to črno celino. Če izvzamemo ceno in nekaj malega nevarnosti okužbe z malarijo, pozabimo na napore dolge vožnje po skoraj neprehodnih cestah, dodamo pa še kanček dobre volje in popotniške žilice ter priporočila sodelavke, potem je odločitev lahka in hitra. Tam nekje v začetku leta sem se na prvem sestanku skupine odločil, da grem – in datum odhoda je bil mimogrede tukaj.

Še preden začnem opisovati doživetja, moram za uvod priznati, da mi je to potovanje podrlo nekaj miselnih barier ter ovrгло precej stereotipov, ki so sami po sebi umevni, ko izrečeš besedo Afrika, saj se dejstva povsem razlikujejo od naših predstav:

- **Huda vročina**, kar sploh ni res. Potovali smo v zimskem času, saj je na J delu poloble zima in ni me dostikrat v življenju tako zeblo, kakor me je mrazilo na tem potovanju. Jutranje temperature okoli 2–5 stopinj in veter, ki je najedal prav do kosti, so bili kar dober vzvod, da smo bili – kljub rani jutranji uri – hitro prebujeni. Čez dan se je naglo ogrelo in

temperature so dosegle tudi do 30 stopinj in več – tako da smo se malo »ogreli«, saj je bil večer zopet pošteno mrzel.

- **Lakota in slaba prehrana** – sploh ne drži. No, ne bom rekel, da so ponekod ljudje še lačni, ampak na naši poti je bila založenost trgovin SPAR – dobro zame res fantastična in nekaj neverjetnega – kakor v Evropi ali pa še boljše. Res malo čuden občutek, da skoraj sredi puščave, kjer nikjer ni nič, prodajajo svinjske zrezke in nutelo.
- **Žeja in suša** – neverjetno – na celotni naši poti je bilo dovolj pitne vode iz pipe. Brez nevarnosti okužbe si lahko pil vodo iz vsake pipe, razen na nekaj območjih, na kar pa nas je posebej opozoril vodič. Tudi vode za osebno higieno in kuhanje je bilo dovolj.
- **Puščava** – suha, pesek in spet pesek – kar spet ni res, saj je puščava Kalahari sila zaraščena s suho travo in z drevjem, ki menda celo na vsake toliko časa ozeleni. In – ne boste verjeli – noči so (spet) zelo, zelo mrzle in vlažne, kar smo občutili pri jutranjem vstajanju, saj smo imeli šotore premočene od jutranje rose.
- **Striptizeta** – je bila prav gotovo simbol našega potovanja, saj sem se večino poti prav tako počutil. Potovanje je bilo eno samo napravljanje in slačenje. Zgodnjemu jutranjemu vstajanju in kobacanju iz tople spalke je sledilo oblačenje: vključno z debelo jopico, dolgimi hlačami, anorakom ter s kapo in z rokavicami – kdor jih je pač imel. Ko sem se »zbasal iz šotora« – ki je bil nameščen na strehi avta – sem vedel, da sem dobro napravljen, saj me prvih pet minut celo ni zeblo. Po zajtrku pospravljanje in odhod proti »luknjam« – to so umetna ali naravna napajališča za živali. Prav zaradi tega smo vstajali tako zgodaj. Okoli 10. ure je sonce že pošteno pripekalo skozi šipe avtomobila, tako da smo počasi odložili vso garderobo in jo zamenjali za povsem poletno. Kratke hlače, majica in natikači so nam v naše zadovoljstvo dobro služili do petih popoldan. Takrat se je tudi zmračilo, začela se je zopet scena z napravljanjem. Ko smo prispe-

li v kamp, je bilo že temno ... In pošteno mrzlo. Sledilo je pripravljanje večerje, pospravljanje in spanje. Postopek s slačenjem se je ponovil in zjutraj spet začel ... Tako vseh 26 dni našega potovanja – z redkimi izjemami, ko smo spali na toplem in v zidani stavbi – imenovani »lodge«.

- **Prostranstvo in neomejena svoboda** – to je sicer res, da so prostranstva puste stepe neomejena – ampak celotna država Namibija je prepletena z nešteto ograjami. Vsak par je ograjen – pa naj bo velik tudi za tri Slovenije. Povsod, kamor pogledaš in kjer se voziš, same ograje.

Na pot smo se odpravili z džipi Toyota Hilux, s po štirimi osebami v avtu. Vsak avto je imel svojo številko in – na začetku potovanja smo se klicali kar po številkah. Ej, ti 3-ka, pridi sem!

Džipe smo najeli v Namibiji in smo jih vozili sami – 6700 km je bil kar dovolj zajeten zalogaj tudi za izurjene šoferje. Še posebej, ker je bilo več kot 5000 km prašnih, na pol kolovoznih cest, ki smo jih premagovali z uporabo štirikolesnega pogona in reduktorja; ta je terjal nemalo spretnosti in precej domišljije pri vožnji. Še posebej, ker smo se izključno vozili le po levi. Pa saj ni težava sredi puščave voziti po levi – tako ali tako ni žive duše naokoli. Srečaš le redke turiste. Malo več domišljije moraš uporabiti v mestu, saj se kar hitro zgodi, da se ne razvrstiš v križišču na prometu primerno mesto, pa tudi v kakšno krožišče zapelješ kar v desno namesto v levo ... Ko začno sopotniki v avto vreščati, potem veš, da si naredil napako ...

No, zaradi cest ni bil tudi »gumidefekt« povsem nepoznana zadeva, kakšnih 10 do 15 jih je bilo na poti – le kdo jih bo štel. Dvojka (evo, spet avto) je bila pravi umetnik v menjavi gum, saj so bili njeni potniki na koncu že tako izurjeni, da skoraj opazili nismo, kdaj so jih zamenjali.

Kaj vse smo še doživeli, boste lahko prebrali v naslednji številki.

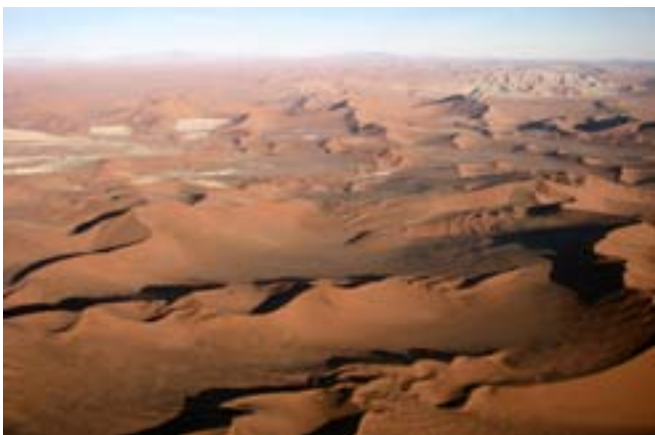

Na pot se odpravimo z džipi, s šotori na strehi in z veliko dobre volje. Pot bo naporna in dolga ... Ceste so puste, ravne in – upajmo, da ne preveč luknjaste. Prve začetniške težave so mimo in vožnja nam gre kar dobro od rok. V vsakem avtu sta vsaj dva šoferja, da lažje premagujemo kilometre. Upajmo na čim manj okvar na pnevmatikah in nesreč.

Rdeča puščava Namib slovi po lepoti. Jutranji vzpon na sipine in uživancija ob sončnem vzhodu s pogledi na dolino. Menda je zjutraj puščava najlepša. Neverjetno, kakšna je barva sipin – pa tudi neverjetno, kako piha. Kdor ni ustrezno zaščitil fotoaparata, je že danes zaključil fotografiranje in upa, da bo kmalu našel v kakšnem mestu finomehanika, ki mu bo očistil objektiv drobnega peska.

Mrtva drevesa v dolini Dead Vlei. Včasih je bilo tu vsaj ob deževni dobi nekaj vode, ki je pridvela z okoliških hribov. Ker se puščava vedno malenkost premika (zaradi vetra), je zaprla dostop vode (hudournika) v dolino, drevesa so se posušila in okamnela. Tako tukaj samevajo že več kot 500 let ...

Puščava Namib iz zraka: Namib je sicer manjša puščava od večje afriške »sestre« Sahare, a zato nič manj slikovita. Peščene sipine Sossusvlei sodijo med najvišje na svetu, saj se lahko dvigajo tudi 300 metrov visoko. Namib naj bi bila najstarejša puščava na svetu, v njej pa živi več vrst rastlin in živali. Kljub starosti pa ostaja malo raziskana in s svojimi pojavi še vedno vznemirja geologe in geografe. Na njenem severu je vreme pogosto tako neprijetno, da so tamkajšnjo obalo poimenovali kar obala okostij (skeleton coast), saj so močni vetrovi in morski tokovi zmedli že veliko mornarjev, da so zašli s prave poti.

Swakopmund je prijetno obmorsko mesto, s pogledom na Atlantik. Posebno doživetje je vožnja s tako imenovanimi quadbajki (štirikolesni motorji) po puščavi. To pa je adrenalin! Tudi take, ki se kot jaz sprva nismo navduševali nad tovrstnimi podvigi, štirikolesniki pritegnejo, ko se malce navadiš vožnje ... In potem je tu čisti užitek.

He he – to pa je naša skupinica. 22 nas je, mislim, da Duško manjka, pač slika. Zelo veliko število meteoroidov vsak dan vstopi v Zemljino ozračje, masa skupnega materiala sega do nekaj sto ton. Toda vsi so zelo majhni, vsak tehta le nekaj miligramov. Samo največji dosežejo površino in tako postanejo meteoriti. Največji najden meteorit (Hoba v Namibiji) tehta 60 ton.

Etosha – Zmotno je prepričanje, da v Afriki povsod blodijo divje živali. Živali sploh ni, razen v nacionalnih parkih, kjer velja strogi režim: največja hitrost, ura prihoda in odhoda iz parka. V parku, ki je velik kot Slovenija, so različni kampi, ki imajo v neposredni bližini napajališča, kamor pridejo živali. To je videti tako, da sediš na klopci in gledaš slone, žirafe, nosoroge in druge živali, ki se pridejo odžejat. »Luknje« imajo ogromno živali, ki hodijo pit – varno skrit pa jih opazuje lev. Prav lepo se skriva – puščica na levi označuje mesto, kjer lev leži, na desni pa je kralj živali že približan. No, kakšno uro je trajalo, da je malo povzdignil glavo, ko se je takole skrila v travo.

Popoldne smo si šli pogledat poslikave Bušmanov na skalah, ki so v kraju Twyfelfountain (Dvomljivi izvir). Kraj je dobil ime po dogodku, ko so Bušmani pričali, da je tam, v teh krajih dovolj vode. Ko je prišel belec, je imel drugačne predstave. Po nekaj mesecih je »spokal«, ker je bilo zanj premalo vode. Zato je belec temu kraju dal ime Dvomljivi izvir. Tako živo rdeče-oranžnih kamenin še nisem videl v svojem življenju. Poseben ton pa so jim dali še zadnji žarki zahajajočega sonca.

V okolici mesta Opuwo smo obiskali Himbe. Najprej nas je pozdravil poglavar, manjkala seveda niso darila. Domačinke so nas pristrčno sprejele in razkazale vas. V vasi so le otroci in ženske, mladostniki in odrasli moške so na lovu in nabirajo kurjavo. Za Himbe je značilno mnogoženstvo. Zvečer nam je bilo malo nerodno. Mi smo jedli, domačini pa so povečini samo gledali. Dal sem jim nekaj stvari: jabolka, kruh, robčke, kulije in zvezke. Kljub temu smo se še vedno počutili krive, ker mi tovrstne stvari imamo, oni pa ne. Zvečer smo plesali na Avsenikovo glasbo. Bili so zelo navdušeni. Spali smo v šotorih pri njih v vasi. Zelo prijazno, skromno, a ponosno ljudstvo.

Ne boste verjeli – ampak tale »mucek« je čisto pravi levji mladiček, ki se je takole nastavljal aparatu. Fotografija je nastala na zasebni farmi (udomačenih) levjih mladičev. Ko zrastejo, gredo v divjino.

*Nacionalni park Etosha
Afrika – tako skrivnostna in obenem tako divja ter krvoločna. Skoraj pred našimi očmi je leopard zadavil brejo zebro, fotografirali smo ga, ko se je vrnil k plenu.*

Dan se počasi prevesi v noč. Sončni zahodi so bili poleg obilice živali eno najčudovitejših doživetij tega potovanja. Bili so prelepi in vsak je bil nekaj posebnega. Nabralo se jih je nešteto in eden od njih je tukaj, sredi rezervata Etosha.

Jože Benedičič, Acroni

Kosobrinski Špik (9. del)

Netresk poznamo, a premalo.
Odpravi mnogo bolečin.
Zmešamo netresk in olja malo,
odžene neprijetnost bolečin.

Kapnem netreska čisti sok
v boleče, vneto si uho,
če od kurjih oči je kdo ubog,
prav z netreskom proč bo šlo.

Če driska al' želodčni čir pesti,
z mlekom kapljico popij,
če gnojna rana nas boli,
celo šen in rane z njim pokrij!

Včasih na strehe so ga posadili,
saj strela pač ne trešči vanj,
a so zdravlilnost pozabili.
Koristimo ga vedno manj.

Nokota pomembna ni preveč,
a poznati jo velja.
V pomladanski solati ni odveč,
malce pomiril v sebi ima.

Naprstec naj bi vsi poznali,
saj je ves na smrt strupen,
niti v roko naj bi ga ne jemali.
Na britof vleče ves meden.

Je kot kakšen človek slab.
Na zunaj sladek, lep,
znotraj baraba vseh barab,
ki pripravlja lep pogreb.

Ognjič je drugačna roža.
Odstrani tudi hud ekcem.
Opekline, ozeblina boža,
proti okužbam je, če reči smem.

Želodcu, krvi res pomaga,
saj je cvetlica vseh cvetlic,
če se podplutbe, akne z njim oblaga,
je za odpravo peg in bradavic.

Omela bela ni strupena,
le njenih jagod se je bati.
In ker vso zimo je zelena,
še za okras jo gre nabrati.

Če slabo ščitnica deluje,
pij iz zelenih delov čaj,
krčne žile obkladek pomirja,
revma, živčnost gresta v kraj.

Visok pritisk če koga tare,
v čaj daj meliso, omelo, glog!
Tako pravijo že vraže stare,
da je omelo dal sam Bog.

Boter Špik

NESREČA

»Mama, danes smo v šoli pisali o tem, kako so se spoznali naši starši.«

»Vidiš, še dobro, da sva ti z očetom povedala, kako sva se spoznala v planinah. In kakšen naslov si dal spisu?«

»Žrtev planin.«

ŠKODA

»Parcela leži tik ob gozdu, smreke dehtijo in čudovit zrak bo prodiral v hišico vse leto. Ne da se povedati, kako je to zdravo. Imate v družini morda pljučne bolnike, astmatike ali koga z infarktom?« je ustrelil prodajalec nepremičnin.

»Ne, nič takega ni v naši družini.«

»Ja, vidite, to je pa res škoda.«

SOŽALJE

»Kdo mi lahko pojasni, kaj pomeni beseda sožalje?« je vprašala učiteljica učence.

»To je čestitka, če nekdo umre!« se je oglašila Mišelca.

BOLEZEN

»Naj vam postrežem v kabini?« je na ladji natak vprašal potnika, ki je bolehal za morskbo boleznijo, »ali naj hrano vržem kar preko palube?«

Možganski križkraj

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	ČRNA STEKLASTA PREDORNINA	ROMUNSKI SKLADATELJ VIERU	ANTIČNA POKRAJINA V MALI AZIJI	MALAJSKA BLAZNOST	IGRALKA IVANIČ	PREBIVALEC SRBIJE	TV-ZASLON	NEMŠKI ADMIRAL (ERICH)	ASTOR JE AMERIŠKA IGRALKA.	DREVO TROPSKE AFRIKE	ZMAGA PRI ŠAHU	OBROJNI, SKRAJNI DEL ČESA	REKA V GRUZIJ	NORVEŠKA PISATELJICA (NINI)	ROMUNSKA DENARNA ENOTA	GRŠKA BOGINJA NESREČE	
MOŠKI, KI BALANSIRA									POMANJKA-NJE MORALNIH NAČEL								
DEKLE V NOČNEM LOKALU, KI ZABAVA GOSTE									PROSTOR Z UČILI VELIKA MORSKA ŠKOLJKA								
ZAČETEK MISLI																	
POKRAJINA V GRČIJI						AMERIŠKI PISATELJ (GEORGE) ZLAHTNI PLIN				GRMIČASTA RASTLINA Z UŽITNIMI PLODOVI	OSEBA, KI NOČE BITI IMENOVANA AM. IGRAL. CLAIRE				VRTNA SENČNICA	RAŽENJ	
ŽIVALSKA MAŠČOBA				PREDEL NOVEGA MESTA	VITAMIN B 1 ZNAK ZA ALUMINIJ								LIČILO ZA USTNICE PRIPRAVA ZA RAVNANJE				
POLAGALEC TLAKA								SLOVENSKA PESNICA (META) CIRILSKA ABECEDA						TANTAL IZDELOVALEC LECTA			
ANEVRIN JE VITAMIN B 1.	KNJIŽNI FORMAT, OSMERKA	AMERIŠKA IGRALKA (DEMI)	VODNA RASTLINA POLITIK IN PISATELJ KRISTAN					GL. MESTO FR. DEPARTMAJA PAS-DE-CALAIS	RIBA POLENOVKA PRISTAŠ REIZMA								
NAPOVED ČESA SLABEGA					VRATI NA KONCU NJIVE PEVKA DEŽMAN							FILMSKA ZVEZDA V ZDA	VIKTOR ERŽEN OLIVER REED			LEVI PRITOK RENA V ŠVICI	TOBIN JE AMERIŠKI EKONOMIST.
KONEC MISLI																	ORANJE
AMERIŠKI EKONOMIST, NOBELOVEC (JAMES)						PRAKANTON V SREDNJI ŠVICI				SLOVENSKI ŠAHIST (MARKO) TANJA ODER							
OPERNI SPEV						ZAPRT DEDNI STAN V INDIJI							PEVKA BARUCA				
ŽILA, KI DOVAJA KRI K SRCU					LIKIJA JE POKRAJINA V MALI AZIJI.	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (MARY)							VELIKAPtica UJEDA				